

**Protokół ze zdalnego spotkania
Rady Narodowego Centrum Nauki
11 lutego 2021 r.**

Spotkanie przeprowadzone za pośrednictwem platformy internetowej Cisco Webex Meetings.

Uczestnicy spotkania:

Członkowie Rady Narodowego Centrum Nauki:

- 1) prof. dr hab. Krystyna Bartol;
- 2) prof. dr hab. Wojciech Dajczak;
- 3) prof. dr hab. Stefan Dziembowski;
- 4) dr hab. inż. Krzysztof Fic;
- 5) prof. dr hab. n. med. Jakub Fichna;
- 6) dr hab. Joanna Golińska-Pilarek;
- 7) prof. dr hab. Robert Hasterok;
- 8) prof. dr hab. inż. Monika Kaczmarek;
- 9) prof. dr hab. Grzegorz Karch;
- 10) prof. dr hab. inż. Barbara Klajnert-Maculewicz;
- 11) prof. dr hab. Jacek Kuźnicki, Przewodniczący Rady NCN;
- 12) prof. dr hab. Jerzy Łuczka;
- 13) prof. dr hab. Dariusz Markowski;
- 14) prof. dr hab. Piotr Migoń;
- 15) dr hab. Justyna Olko;
- 16) prof. dr hab. Bronisław Rudak;
- 17) prof. dr hab. inż. Marek Samoć;
- 18) prof. dr hab. Andrzej Sobczak;
- 19) prof. dr hab. Tomasz Szapiro;
- 20) prof. dr hab. n. med. Anetta Undas;
- 21) prof. dr hab. inż. Aneta Wojdyło;
- 22) dr hab. Joanna Wolszczak-Derlacz;
- 23) prof. dr hab. Tomasz Zaleśkiewicz;
- 24) prof. dr hab. inż. Teresa Zielińska;

Dyrekcja NCN:

- 1) prof. dr hab. Zbigniew Błocki, Dyrektor NCN;
- 2) dr Marcin Liana, Zastępca Dyrektora NCN;

Koordynatorzy Dyscyplin NCN:

- 3) dr inż. Anna Fiust;
- 4) dr inż. Ewelina Szymańska-Skolimowska;
- 5) dr Marta Buchalska;
- 6) dr Aneta Pazik-Aybar;
- 7) dr Jadwiga Spyrka;
- 8) dr Małgorzata Jacobs;
- 9) dr Malwina Gębalska;
- 10) dr Monika Góral-Kurbiel;
- 11) dr inż. Aleksandra Friedl;
- 12) dr inż. Klaudyna Śpiewak-Wojtyła;
- 13) dr Monika Pobiega;
- 14) dr inż. Tomasz Szumelda;
- 15) dr Ulana Gocman;
- 16) dr Magdalena Wyszowska-Kołatko;
- 17) dr Mateusz Sobczyk;
- 18) dr Michał Futyra;
- 19) dr Katarzyna Jarecka-Stępień;
- 20) dr Anita Bielańska;
- 21) dr Anna Wiczorek;
- 22) dr Małgorzata Zawiślak;

Pracownicy NCN:

- 23) Maciej Wais, Główny Księgowy NCN;
- 24) dr Anna Marszałek, Koordynator ZWE NCN;
- 25) mec. Jakub Michaluk, Koordynator ZRP NCN;
- 26) dr inż. Agnieszka Dobrowolska, Kierownik DRP NCN;
- 27) dr Weronika Bieniasz, Kierownik ZESOW NCN;
- 28) dr Anna Strzebońska, Kierownik ZAE NCN;
- 29) Iwona Dąbrowska, Kierownik DSO NCN;
- 30) Dominika Lewkiewicz, Kierownik ZKA NCN;
- 31) Teresa Żanowska, Kierownik DBRW NCN;
- 32) Justyna Woźniakowska, Kierownik DWM NCN;
- 33) Agnieszka Rajda, ZIP NCN;
- 34) Jakub Piotrowski, ZTI NCN;
- 35) Tomasz Król, Koordynator ZTI NCN;
- 36) Jolanta Palowska, DWM NCN;
- 37) Katarzyna Sadowska-Likos, Kierownik DOW NCN;
- 38) Barbara Kania-Dec, Główny specjalista ds. przedsiębiorstw i pomocy publicznej NCN;
- 39) Magdalena Borska, Kierownik KR NCN;
- 40) Joanna Blitek, KR NCN.

Program posiedzenia:

1. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady NCN.
2. Przedstawienie przez prof. Zbigniewa Błockiego Dyrektora NCN informacji kwartalnej o zakresie wykonywanych przez NCN zadaniach i wydatkowanych na ten cel środków.
3. Przedstawienie podsumowania przebiegu konkursów MAESTRO 12, SONATA BIS 10, ogłoszonych przez Narodowe Centrum Nauki 15 czerwca 2020 r.
4. Przedstawienie informacji na temat wyników oceny formalnej wniosków złożonych w konkursie BEETHOVEN CLASSIC 4 na polsko-niemieckie projekty badawcze, ogłoszonym przez Narodowe Centrum Nauki 15 września 2020 r.
5. Ustalenie alokacji środków na konkurs organizowany przez sieć Trans-Atlantic Platform for Humanities and Social Sciences.
6. Ocena raportów końcowych z realizacji grantów Narodowego Centrum Nauki.
7. Omówienie propozycji zmian w Regulaminie przyznawania środków na realizację zadań finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki w zakresie projektów badawczych.
8. Dyskusja dotycząca planowanych zmian w zasadach przeprowadzania konkursu MAESTRO na projekty badawcze w związku z decyzją o wprowadzeniu wymogu występowania z wnioskiem do programów European Research Council (ERC) w przypadku ponownego aplikowania do konkursu MAESTRO.
9. Omówienie propozycji zmian w zasadach przeprowadzania konkursu OPUS na projekty badawcze.
10. Dyskusja nad trudnościami w pozyskiwaniu ekspertów do oceny wniosków w konkursach NCN oraz narzędziami pomocnymi w rozwiązaniu tego problemu.
11. Dyskusja nad polityką informacyjną Narodowego Centrum Nauki (strona internetowa, informacja o zasadach nowych konkursów, o sukcesach grantobiorców NCN, etc.).
12. Omówienie zasad wdrażania polityki OA oraz wymagań NCN w tym zakresie, dotyczących wnioskodawców oraz realizujących i rozliczających granty NCN.
13. Omówienie uwag do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie ewaluacji jakości kształcenia w szkole doktorskiej.
14. Przedstawienie sugestii na temat zadań do realizacji przez Radę NCN w latach 2021-2022 r.
15. Sprawy wniesione i komunikaty.
16. Ocena merytoryczna wykonywania zadań realizowanych przez Koordynatorów Dyscyplin NCN w 2020 r.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN przywitał uczestników posiedzenia Rady NCN, następnie przedstawił plan spotkania.

Ad. 1. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady NCN.

Członkowie Rady NCN przyjęli treść protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady NCN.

Ad. 2. Przedstawienie przez prof. Zbigniewa Błockiego Dyrektora NCN informacji kwartalnej o zakresie wykonywanych przez NCN zadaniach i wydatkowanych na ten cel środkach.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN przedstawił informację kwartalną o zakresie wykonanych przez Narodowe Centrum Nauki zadań i wydatkowanych na ten cel środkach, w okresie od 1 października do 31 grudnia 2020 r. (w załączeniu). Poinformował, że w omawianym okresie ogłoszono konkurs SONATINA 5 oraz konkursy międzynarodowe: SHENG 2 i „BiodivRestore”, a także nabór komponentów badawczych w Programach "Polskie Powroty 2020 Edycja COVID-19" oraz „Profesura Gościenna NAWA 2020” realizowanych w ramach współpracy NCN i NAWA. Natomiast w ramach współpracy NCN i NCBiR ogłoszono piątą edycję konkursu TANGO na wsparcie praktycznego wykorzystania wyników badań podstawowych, w którym nabór wniosków i ich ocenę oraz finansowanie przeprowadza NCBiR. Przekazał, że w omawianym okresie zakończył się nabór wniosków w konkursach: PRELUDIUM BIS 2, OPUS 20+LAP, SONATA 16, BEETHOVEN CLASSIC 4 i rozstrzygnięto konkursy PRELUDIUM 19, OPUS 19, MINIATURA 4. W konkursie PRELUDIUM 19 do finansowania zakwalifikowano 243 projekty na łączną kwotę 36,2 mln zł, w konkursie OPUS 19 finansowanie przyznano 352 projektom na łączną kwotę 450,8 mln zł, natomiast w konkursie MINIATURA 4 zakwalifikowano do finansowania 456 działań naukowych na łączną kwotę 17,2 mln zł. Poinformował, że rozstrzygnięte zostały również konkursy międzynarodowe organizowane we współpracy wielostronnej. W ramach konkursu BiodivClim (BiodivERsA Call 2019) zakwalifikowano do finansowania 3 wnioski po stronie polskiej na łączną kwotę 2,54 mln zł, w konkursie CHIST-ERA Call 2019 finansowanie przyznano 4 projektom po stronie polskiej na łączną kwotę 3,6 mln zł, w konkursie EN-UAC 2019 sfinansowano 1 projekt po stronie polskiej na kwotę 1 mln zł, natomiast w konkursie JPND Call 2020 nie przyznano finansowania żadnemu wnioskowi po stronie polskiej. W omawianym okresie rozstrzygnięto również konkurs POLS na polsko - norweskie projekty badawcze, w którym finansowanie przyznano 39 projektom na łączną kwotę 30,5 mln zł. Poinformował, że jednym z ważniejszych wydarzeń IV kwartału było podpisanie przez Komisję Europejską w dniu 17 listopada umowy Grant Agreement do programu CHANSE - Collaboration of Humanities and Social Sciences in Europe. Poinformował, że Program rozpoczął się 1 stycznia 2021 r. a zakończy 28 lutego 2026 r., a celem inicjatywy CHANSE jest finansowanie wysokiej jakości międzynarodowych projektów badawczych oraz inspirowanie współpracy między naukowcami a różnymi grupami interesariuszy, takimi jak: organizacje pozarządowe, instytucje kultury, prawodawcy, decydenci, szkoły itp. Przekazał, że na mocy tej umowy konsorcjum CHANSE, koordynowane przez NCN, otrzyma dofinansowanie w wysokości 10 mln euro, a w marcu 2021 r., zostanie ogłoszony konkurs w obszarze Transformations: Social and Cultural Dynamics in the Digital Age. Przekazał, że 7 października podpisane zostało porozumienie Multilateral Lead Agency Agreement, określające zasady współpracy grupy europejskich agencji będących członkami Science Europe, w programie Weave, w oparciu o procedurę agencji wiodącej (Lead Agency Procedure). W zakresie kontroli i audytu poinformował, że zakończono 4 kontrole planowe wynikające z rocznego planu kontroli na rok 2020. Przekazał również, że we wskazanym kwartale Izba Administracji Skarbowej w Krakowie przeprowadziła w NCN audyt w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021, a wyniki kontroli nie wskazały na istotne uchybienia NCN. Dodał, że w omawianym okresie rozliczono 1 325 raportów końcowych z realizacji grantów NCN. Przekazał również informacje o wydarzeniach i spotkaniach organizowanych zdalnie, w których brali udział przedstawiciele Rady oraz biura NCN.

Ad. 3. Przedstawienie podsumowania przebiegu konkursów MAESTRO 12, SONATA BIS 10, ogłoszonych przez Narodowe Centrum Nauki 15 czerwca 2020 r.

Dr Marta Buchalska Koordynator Dyscyplin ST poinformowała, że w konkursach SONATA BIS 10 oraz MAESTRO 12 złożono łącznie 495 wniosków. W konkursie SONATA BIS złożono 427 wniosków, w tym 88 wniosków w HS, 217 wniosków w ST oraz 122 wnioski w NZ. Do finansowania skierowano 76 projektów, w tym: w HS 12, w NZ 24, w ST 40, a wskaźnik sukcesu wyniósł około 18%. W konkursie MAESTRO 12 złożono 68 wniosków, w tym: 17 w HS, 34 w ST oraz 17 w NZ. Do finansowania skierowano łącznie 10 projektów, odpowiednio: 3 w HS, 4 w ST oraz 3 w NZ, a wskaźnik sukcesu wyniósł około 15 %. Przekazała, że drugi etap konkursów, czyli rozmowy kwalifikacyjne z potencjalnymi kierownikami projektów zostały przeprowadzone zdalnie. Zwróciła uwagę na wysoki poziom rozmów kwalifikacyjnych w obu konkursach.

Prof. Anetta Undas wskazała na konieczność działań na rzecz zwiększenia wskaźnika sukcesu wniosków w konkursie SONATA BIS do minimum 20%.

Ad. 4. Przedstawienie informacji na temat wyników oceny formalnej wniosków złożonych w konkursie BEETHOVEN CLASSIC 4 na polsko-niemieckie projekty badawcze, ogłoszonym przez Narodowe Centrum Nauki 15 września 2020 r.

Dr Małgorzata Jacobs-Kozyra Koordynator Dyscyplin HS przypomniała, że BEETHOVEN CLASSIC 4 to konkurs na polsko-niemieckie projekty badawcze z zakresu nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce. Ocena merytoryczna projektów dokonywana jest przez ekspertów wybieranych przez NCN i niemiecką agencją DFG (Deutsche Forschungsgemeinschaft). Poinformowała, że w konkursie złożono 67 wnioski, a w wyniku oceny formalnej odrzucono dwa wnioski po stronie NCN oraz dwa po stronie DFG. Zwróciła uwagę, że tylko 32% wniosków zostało złożonych w pełni poprawnie, pozostała część wniosków zawierała błędy np. w zakresie wspólnego opisu projektu badawczego, czy zamieszczania poprawnej liczby publikacji.

Ad. 5. Ustalenie alokacji środków na konkurs organizowany przez sieć Trans-Atlantic Platform for Humanities and Social Sciences.

Dr Michał Futyra Koordynator Dyscyplin HS poinformował, że podczas posiedzenia 14 października 2020 r. Rada wyraziła zgodę na przystąpienie NCN do nowej inicjatywy sieci Trans-Atlantic Platform for Humanities and Social Sciences, którą tworzą organizacje finansujące badania naukowe w zakresie nauk humanistycznych i społecznych z krajów obu Ameryk i Europy finansujące swoje działania ze środków krajowych agencji członkowskich. W związku z tym, zwrócił się z prośbą o ustalenie wysokości środków finansowych w kwocie zarekomendowanej przez Komisję K-1 tj. 600 000 EUR, z przeznaczeniem na projekty badawcze realizowane przez polskie zespoły naukowe w konkursie sieci „*Recovery, Renewal and Resilience in a Post-Pandemic World*”. Poinformował, że proponowana alokacja środków finansowych została oszacowana w oparciu o nakład we wcześniejszym konkursie sieci.

Członkowie Rady NCN w drodze głosowania (22 głosy „za”) ustalili wysokość środków finansowych w kwocie 600 000 EUR z przeznaczeniem na projekty badawcze realizowane przez polskie zespoły naukowe w konkursie „*Recovery, Renewal and Resilience in a Post-Pandemic World*”, organizowanym przez Trans-Atlantic Platform for the Social Sciences and Humanities, przyjmując w tej sprawie uchwałę nr 7/2021 (w załączeniu).

Ad. 6. Ocena raportów końcowych z realizacji grantów Narodowego Centrum Nauki.

Prof. Krystyna Bartol Przewodnicząca Komisji K-1 poinformowała, że członkowie Komisji K-1 ocenili raporty końcowe z realizacji grantów NCN w grupie nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce, rekomendując uznanie projektów za wykonane zgodnie z umową za wyjątkiem czterech, w których cztery uznano umowy za niewykonane z koniecznością zwrotu całości środków.

Prof. Grzegorz Karch Przewodniczący Komisji K-2 poinformował, że członkowie Komisji K-2 ocenili raporty końcowe z realizacji grantów NCN w grupie nauk ścisłych i technicznych, rekomendując uznanie projektów za wykonane zgodnie z umową za wyjątkiem jednego, w którym uznano umowę za niewykonaną z koniecznością zwrotu całości środków.

Prof. Krzysztof Józwiak Przewodniczący Komisji K-3 poinformował, że członkowie Komisji K-3 ocenili raporty końcowe z realizacji grantów NCN w grupie nauk o życiu, rekomendując uznanie projektów za wykonane zgodnie z umową za wyjątkiem jednego, w którym uznano umowę za niewykonaną z koniecznością zwrotu całości środków.

Członkowie Rady NCN zaakceptowali przedstawione informacje na temat oceny raportów końcowych z realizacji grantów NCN wraz z wykazem ocenionych raportów, przyjmując w drodze głosowania (17 głosów „za”, 1 osoba z uwagi na konflikt interesów wyłączyła się z głosowania) uchwałę nr 8/2021 w tej sprawie (w załączeniu).

Ad. 7. Omówienie propozycji zmian w Regulaminie przyznawania środków na realizację zadań finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki w zakresie projektów badawczych.

Prof. Joanna Golińska-Pilarek Przewodnicząca Komisji Rady NCN ds. Regulaminów i Procedur przedstawiła główne propozycje zmian rekomendowane przez Komisję. Przypomniała, że zgodnie z obowiązującymi zasadami, kierownikiem projektu finansowanego ze środków NCN może być wyłącznie osoba, zatrudniona przez cały okres trwania projektu w podmiocie planowanym jako miejsce realizacji projektu badawczego, na podstawie umowy o pracę na co najmniej połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Zaproponowała pod dyskusję Rady, aby obowiązek ten nie dotyczył kierowników projektów pobierających świadczenia emerytalne z systemu ubezpieczeń społecznych. Wyrzuciła opinię, że wyłączenie kierowników projektów pobierających świadczenia emerytalne z obowiązku zatrudnienia w podmiocie na podstawie umowy o pracę na co najmniej połowę pełnego wymiaru czasu pracy pozwoli na dowolne uzgodnienie przez podmiot i kierownika projektu jego formy zatrudnienia ze środków projektu przeznaczonych na wynagrodzenia

dodatkowe, co jest rozwiązaniem korzystniejszym, gdyż zgodnie z dotychczas obowiązującymi zasadami, musiała to być zawsze umowa o pracę na co najmniej połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Następnie zaproponowała pod dyskusję Rady, propozycję dookreślenia zasady, w myśl której, kierownik projektu zobowiązany jest do przebywania przez co najmniej 50% czasu trwania projektu na terytorium RP. Przekazała, że Komisja proponuje, aby do wymienionego czasu wliczało się udokumentowane delegacjami służbowymi podróże mające bezpośredni związek z realizowanym projektem oraz urlopy wypoczynkowe regulowane przepisami Prawa pracy. Przypomniała, że zasada ta nie dotyczy kierowników projektu realizujących granty w ramach konkursu PRELUDIUM BIS.

Prof. Krzysztof Fic uzupełnił, że podstawową funkcją wprowadzonych regulacji jest wyeliminowanie ryzyka zdalnego kierowania realizacją projektu badawczego oraz wskazanie, że dla NCN nie jest obojętne, gdzie i w jaki sposób projekt jest realizowany. Jednocześnie podkreślił, że NCN nie ma na celu ograniczenia mobilności kierownika projektu ani jego wyjazdów zagranicznych związanych m.in. ze swobodą prowadzenia badań transgranicznych. Zaznaczył, że NCN finansując badania ma podstawę do oczekiwania od kierownika projektu, że spędzi w polskim podmiocie co najmniej 50% czasu trwania projektu.

Prof. Joanna Golińska-Pilarek Przewodnicząca Komisji Rady NCN ds. Regulaminów i Procedur wskazała na kolejną rekomendację Komisji, polegającą na doprecyzowaniu kryterium dot. udziału kierownika projektu projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu wyłonionych w drodze konkursowej w ramach Programów Ramowych Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji (ERC, 7 Program Ramowy, Horyzont 2020 i Horyzont Europa), o informację, że badany okres spełnienia tego kryterium to ostatnie 10 lat. Następnie przekazała, że Komisja proponuje, aby kryterium dot. kwestii etycznych planowanych badań oraz zarządzania danymi było oceniane wyłącznie przez Zespół Ekspertów. Zwróciła uwagę na to, że eksperci zewnętrzni nadal są uprawnieni do wskazania nieprawidłowości zidentyfikowanych w treści wniosku w ramach danego kryterium, które Zespół Ekspertów może uwzględnić lub odrzucić podczas uzgadniania oceny końcowej. Wskazała, że proponowana zmiana jest wyjściem naprzeciw postulatam skrócenia formularza ocen ekspertów zewnętrznych, w związku z dużą liczbą odmów wykonania recenzji dla NCN. W celu ograniczenia problemów związanych z interpretacją definicji kosztów pośrednich, Komisja zaproponowała zmianę redakcyjną polegającą na doprecyzowaniu zapisu w tym zakresie. Przekazała, że na koszty pośrednie składają się koszty Open Access w wysokości do 2% kosztów bezpośrednich, które mogą być przeznaczone wyłącznie na koszty związane z udostępnieniem publikacji lub danych badawczych w otwartym dostępie oraz pozostałe koszty pośrednie w wysokości do 20% kosztów bezpośrednich, które mogą być przeznaczone na koszty pośrednio związane z projektem, w tym koszty udostępnienia publikacji lub danych badawczych w otwartym dostępie. Komisja zwróciła również uwagę na potrzebę doprecyzowania zapisu odnoszącego się do wymogu bycia co najmniej 7 lat po doktoracie przez osobę planowaną na stanowisko badacza, proponując, aby badanie spełnienia tego wymogu odbywało się na dzień zakończenia naboru wniosków w konkursie.

Ad. 8. Dyskusja dotycząca planowanych zmian w zasadach przeprowadzania konkursu MAESTRO na projekty badawcze w związku z decyzją o wprowadzeniu wymogu występowania z wnioskiem do programów European Research Council (ERC) w przypadku ponownego aplikowania do konkursu MAESTRO.

Prof. Joanna Golińska-Pilarek Przewodnicząca Komisji Rady NCN ds. Regulaminów i Procedur przypomniała, że podczas posiedzenia Rady NCN w lipcu 2020 r., w oparciu o konsultacje z MNiSW, omówiono strategię działań zwiększających szanse polskich naukowców na granty European Research Council (ERC) i inne granty międzynarodowe. Członkowie Rady ustalili wówczas, że dla przyszłych edycji konkursu MAESTRO wprowadzona zostanie zasada, w myśl której laureat tego prestiżowego konkursu starający się o grant po raz kolejny, będzie musiał przedstawić ocenioną aplikację o grant ERC. Ustalono, że powyższe zmiany obowiązywać będą począwszy od konkursu MAESTRO planowanego do ogłoszenia w 2022 r. W związku z tymi ustaleniami, przedstawiła do akceptacji Rady propozycję komunikatu, który zostanie opublikowany na stronie NCN odpowiednio wcześniej, aby osoby kierujące projektami MAESTRO, i które planują ponowne złożenie wniosku w tym konkursie mogły ten warunek spełnić. Treść komunikatu wskazywać będzie, że osoba, która pełniła lub pełni rolę kierownika projektu w grantie MAESTRO i która planuje złożenie wniosku w tym konkursie w 2022 r. i później, musi wykazać się złożeniem wniosku, w którym jest wskazana jako PI w którymkolwiek z konkursów ERC ogłaszanych przez tę agencję od 2017 r. Przekazała, że zgodnie ze wstępnymi ustaleniami, wniosek złożony do ERC powinien zostać pozytywnie oceniony formalnie i uzyskać ocenę merytoryczną, co najmniej w I etapie oceny. Zaproponowała dyskusję czy wszystkie konkursy ERC powinny zostać wzięte pod uwagę jako spełniające ten wymóg oraz czy należy wymagać od wnioskodawcy przedstawienia raportu z oceny wniosku w ERC. W jej opinii należy uwzględnić wszystkie rodzaje konkursów ERC jako spełniające kryterium ubiegania się w grant ERC. Wskazała, że obecnie dyskutowana jest jedynie treść ogłoszenia, natomiast szczegółowa dyskusja dotycząca wdrożenia tego wymogu w warunkach konkursu

MAESTRO będzie przedmiotem dalszych dyskusji Rady.

Prof. Stefan Dziembowski zwrócił uwagę na wymóg wskazujący, że wniosek powinien zostać złożony do ERC w 2017 r. i w latach późniejszych. Wskazał, że powyższy limit czasowy nie przewiduje sytuacji, w której laureat pierwszej edycji konkursu MAESTRO jest już grantobiorcą ERC. Naukowiec realizujący jeden grant ERC uzyskany przed 2017 r. (np. z terminem zakończenia po 2022 r.) może nie mieć czasowych możliwości ubiegania się o drugi grant, bądź też nie chce realizować dwóch grantów ERC jednocześnie. Dlatego też, zaproponował wyłączenie dotychczasowych laureatów konkursów ERC z powyższego obostrzenia.

Prof. Justyna Olko poparła uwagi prof. S. Dziembowskiego. Wskazała, że wymóg 5 lat jest zupełnie niemierny w sytuacji osób, które aktywnie aplikują o granty ERC, bądź je uzyskały. Zwróciła się z pytaniem, czy NCN chodzi wyłącznie o aplikowanie do ERC, czy też ten warunek aktywności na rynku europejskim mógłby być spełniony o kryterium już zrealizowanego bądź realizowanego grantu ERC. W takiej sytuacji limit czasowy 5 lat na ubieganie się o grant ERC przed rokiem złożenia wniosku w konkursie MAESTRO nie dotyczyłby tej kategorii osób, które ten grant uzyskały i wówczas też mogą się kwalifikować do spełnienia tego warunku.

Prof. Anetta Undas zaproponowała, aby w warunkach konkursu MAESTRO zawarty był punkt promujący osoby, które już realizują bądź zrealizowały grant ERC.

Prof. Joanna Golińska zwróciła uwagę, że brak limitu czasowego może spowodować sytuację, w której o ponowny grant MAESTRO ubiegać się będą naukowcy, którzy zrealizowali grant ERC np. 10 lat temu. Natomiast intencją omawianego zapisu jest zachęcanie aplikujących w konkursie MAESTRO do bieżącej aktywności naukowej.

Prof. Justyna Olko zwróciła uwagę, że nie należy wprowadzać nadmiernie szczegółowych regulacji w kwestiach dotyczących realizacji grantów ERC.

W toku prowadzonej dyskusji **członkowie Rady NCN** zgodzili się, że laureaci konkursów ERC powinny zostać wyłączeni z omawianego warunku w przypadku ponownego złożenia wniosku w konkursie MAESTRO. W związku z powyższym zdecydowali, że obowiązek aplikowania do ERC przez osobę ubiegającą się po raz drugi o konkurs MAESTRO dotyczyć będzie tylko tych kierowników projektu, którzy nie są laureatami konkursów ERC. W stosunku do nich obowiązywać będzie wymóg dotyczący złożenia informacji o wniosku złożonym do ERC w roku 2017 i w latach późniejszych. W przypadku konkursów *Starting, Consolidator, Advanced, Synergy* kierownik projektu zobowiązany będzie przedłożyć raport z oceny wniosku w ERC po I lub II etapie oceny lub dokument potwierdzający zakwalifikowanie tego wniosku do II etapu oceny w ERC (jeśli ocena merytoryczna nie będzie jeszcze zakończona), a w przypadku konkursu *Proof of Concept* raport z oceny wniosku w ERC (*Evaluation report*).

Ad.9. Omówienie propozycji zmian w zasadach przeprowadzania konkursu OPUS na projekty badawcze.

Prof. Joanna Golińska-Pilarek Przewodnicząca Komisji Rady NCN ds. Regulaminów i Procedur przedstawiła główne propozycje zmian w warunkach przeprowadzania konkursu OPUS. Komisja proponuje modyfikacje zapisów dotyczących określenia adresatów konkursu OPUS, która ma na celu wyłączenie z udziału w marcowej edycji konkursu wnioskodawców, którzy zaplanują realizację badań we współpracy z partnerami, którzy będą się ubiegać o środki na ten cel w ramach programów organizowanych we współpracy z NCN w oparciu o procedurę agencji wiodącej. Tym samym wskazała, że wnioski obejmujące taką współpracę mogą być składane przez polskiego wnioskodawcę tylko w ramach wrześniowej edycji konkursu OPUS. Poinformowała o zmianach redakcyjnych i ujednolicających w odniesieniu do wrześniowej edycji konkursu OPUS, tj. przedstawienie przez kierownika projektu informacji dot. udziału w projektach badawczych niewspółfinansowanych z polskiego budżetu, które zostały wyłonione w ramach programów ramowych UE w zakresie badań naukowych i innowacji, usunięcie szczegółowego wykazu elementów wymaganych w porozumieniu o współpracy nawiązywanego przez grupę podmiotów oraz aktualizacja kryteriów oceny wniosków zgodnie ze zmianami zaakceptowanymi przez Radę już we wcześniejszych konkursach. Następnie zwróciła uwagę na doprecyzowaną przez Komisję informację na temat opisu realizowanych lub zrealizowanych przez kierownika projektu zbliżonych zadań badawczych wraz z uzasadnieniem konieczności ich finansowania we wnioskowanym projekcie oraz propozycję wprowadzenia elementów wymaganych w ankiecie dorobku naukowego osoby zaplanowanej na stanowisku badacza uwzględniające informacje na temat przebiegu jej kariery naukowej, wykazu od jednej do dziesięciu najważniejszych prac opublikowanych lub przyjętych do druku (wraz z potwierdzeniem) w roku wystąpienia z wnioskiem lub w okresie ostatnich 10 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem, wskazanie doświadczenia

naukowego zdobytego w kraju lub za granicą oraz innych istotnych osiągnięć naukowych oraz uzasadnienie konieczności zatrudnienia osoby na stanowisku badacza. Przekazała, że w oparciu o zmiany dokonane w warunkach konkursu OPUS konieczna będzie aktualizacja warunków przeprowadzania konkursu PRELUDIUM. Poinformowała, że szczegółowe zapisy zostaną przedstawione Radzie w stosownych dokumentach do przyjęcia w trybie obiegowym.

mec. Jakub Michaluk zwrócił uwagę, że w przypadku osób, które uzyskały więcej niż jeden stopień doktora, Rada nie określiła od którego doktoratu jest liczony 7-letni okres stanowiący warunek formalny, który muszą spełnić osoby rekrutowane na stanowisko post-doc oraz osoby zaplanowane do zatrudnienia na stanowisko badacza.

W dyskusji na ten temat **członkowie Rady NCN** zgodzili się, że w przypadku osób, które mają więcej niż jeden doktorat, datą odniesienia jest data uzyskania pierwszego z nich.

Ad. 10. Dyskusja nad trudnościami w pozyskiwaniu ekspertów do oceny wniosków w konkursach NCN oraz narzędziami pomocnymi w rozwiązaniu tego problemu.

Prof. Jakub Fichna przypomniał, że zgodnie z zapisami ustawy o NCN do obowiązków Rady NCN należy wybór spośród wybitnych naukowców polskich i zagranicznych Zespołów Ekspertów odpowiedzialnych za ocenę wniosków złożonych w konkursach. Zwrócił uwagę, że część naukowców odrzuca zaproszenie do pełnienia funkcji eksperta NCN. Przekazał, że przyczyną odmów są m. in. niewystarczająca znajomość systemu oceny wniosków w konkursach NCN, ale także nadmiar obowiązków służbowo-prywatnych, a w efekcie brak czasu na pracę na rzecz NCN. Przypomniał, że NCN podjęło odpowiednie kroki na rzecz szerszego informowanie potencjalnych ekspertów na czym polega proces oceny wniosków w NCN. Jednocześnie od dłuższego czasu, na forum Rady i biura NCN, trwają dyskusje dotyczące utworzenia specjalistycznej bazy danych ekspertów NCN oraz narzędzia pomocnego w procesie ich pozyskiwania. Wskazał, że dane zawarte w bazie powinny być ujednolicone i stale aktualizowane oraz zawierać miejsce na komentarze Koordynatorów Dyscyplin na temat pracy poszczególnych ekspertów. Zwrócił uwagę, że Koordynatorzy Dyscyplin w trakcie organizacji prac Zespołów Ekspertów uzyskują dużo informacji na temat jakości pracy poszczególnych ekspertów. Jednak kadencyjność stanowiska pracy Koordynatora powoduje, że wiedza ta jest ulotna i nie jest w pełni wykorzystywana przez NCN. Dlatego centralna baza byłaby miejscem stałego gromadzenia informacji.

Dr Marta Buchalska Koordynator Dyscyplin ST przekazała, że w NCN dostępny jest zarys bazy danych ekspertów do oceny wniosków, natomiast każdy Koordynator Dyscyplin prowadzi indywidualną bazę na temat ekspertów, z którymi współpracował w ramach organizacji prac Zespołów Ekspertów.

Dr Małgorzata Jacobs-Kozyra Koordynator Dyscyplin HS przypomniała, że Biuro NCN pracuje nad utworzeniem programu ułatwiającego wyszukiwanie ekspertów, zawierającego bazę ujednoliconych danych na ich temat.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN poinformował, że wstępne założenia zakładają ukończenie programu wiosną 2021 r.

Jakub Piotrowski Zespół ds. Teleinformatycznych NCN poinformował, że problem z utworzeniem bazy danych ekspertów wynikał m.in. z braku jednolitego modelu danych o ekspertach NCN, które system OSF przekazuje do NCN. Poinformował, że obecnie OPI wraz z NCN dążą do rozwiązania tego problemu. Przekazał, że program o nazwie „Szodez” zawierać będzie szereg informacji o ekspertach np. na temat czasu, który upłynął między zaproszeniem eksperta, a przygotowaniem przez niego recenzji, informacji na temat indywidualnych opinii względem średniej oceny końcowej projektu. Dodatkowo program będzie umożliwiać sporządzanie notatek i komentarzy Koordynatorów Dyscyplin na temat każdego eksperta, a baza będzie zawierać dane o wnioskach, umowach grantowych, kierownikach i wykonawcach projektów. Głównym jej założeniem będzie wyszukiwanie osób zaangażowanych w dany projekt, bez względu na pełnioną funkcję i możliwość sprawdzenia informacji na temat ich działalności. Przekazał, że ta funkcjonalność dotyczyć będzie tylko osób, których dane są w systemie OSF.

Prof. Barbara Klajnert-Maculewicz zwróciła uwagę, że proponowane narzędzie zawęży dane do naukowców będących już ekspertami NCN. Natomiast w jej opinii brakuje opcji, która umożliwić będzie łatwiejsze wyszukiwanie nowych, potencjalnych ekspertów np. spoza grona beneficjentów konkursów NCN, czy też osób ze środowiska naukowego członków Rady. Wskazała, że cykliczność stanowiska pracy członka Rady i Koordynatora Dyscyplin, a co za tym idzie ich kontakty naukowe, powinny być źródłem stałej aktualizacji do bazy potencjalnych ekspertów NCN. Zaproponowała utworzenie zespołu roboczego złożonego z członków

Rady, Koordynatorów Dyscyplin oraz pracowników Biura NCN celem skoordynowania pracy na opracowaniu bazy danych, która będzie satysfakcjonująca dla wszystkich stron.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN wskazał, że narzędzie stanowić będzie wewnętrzną informację NCN. Jego nadrzędnym celem nie będzie wyszukiwanie nowych ekspertów z zewnątrz, ale zebranie informacji na temat pracy dotychczasowych ekspertów, w kontekście ich potencjalnego udziału w nowo tworzonych Zespołach Ekspertów.

Prof. Jerzy Łuczka zwrócił uwagę na konieczność utworzenia centralnej bazy danych kandydatów na ekspertów, których proponują członkowie Rady w procesie wyboru ekspertów dla danej edycji konkursów. Przypomniął, że lista proponowanych kandydatur jest znacznie dłuższa niż ostateczny skład Zespołu Ekspertów danego panelu dziedzinowego, zatem propozycje ekspertów niewykorzystanych w danym konkursie mogą być pomocne przy budowaniu Zespołów Ekspertów w następnych edycjach lub innych konkursach NCN. Wskazał, że baza zawierać powinna informacje na temat tego czy ekspert przyjął zaproszenie do oceny wniosku oraz czy spełnił warunki bycia ekspertem NCN. Zwrócił uwagę, że dane nie powinny być gromadzone przez indywidualnych Koordynatorów, ale zostać ujęte w centralnym rejestrze, do którego wgląd mają członkowie Rady.

Prof. Jakub Fichna zapytał o możliwość zapraszania ekspertów od prac w Zespołach Ekspertów za pośrednictwem systemu OSF.

Dr Weronika Bieniasz Kierownik Zespół ds. Elektronicznego Systemu Obsługi Wniosków zwróciła uwagę, że wysyłanie zaproszeń do Zespołów Ekspertów za pośrednictwem systemu OSF rodzi ryzyko odtajnienia danych zawartych we wnioskach.

W toku dyskusji **członkowie Rady NCN** zgodzili się, że istnieje konieczność dalszych prac na rzecz utworzenia jednolitej bazy danych ekspertów w konkursach NCN. Wskazano, że opracowanie takiego narzędzia wzmocni współpracę Rady i Koordynatorów w zakresie pozyskiwania i organizacji prac ekspertów oceniających wnioski w konkursach NCN. Zwrócono uwagę na konieczność utworzenia jednego narzędzia, w którym dane dotyczące ekspertów będą ustandaryzowane i na bieżąco aktualizowane, w tym również w zakresie komentarzy Koordynatorów Dyscyplin na temat współpracy i jakości pracy danego eksperta.

Ad. 11. Dyskusja nad polityką informacyjną Narodowego Centrum Nauki (strona internetowa, informacja o zasadach nowych konkursów, o sukcesach grantobiorców NCN, etc.).

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN poinformował, że chciałby podzielić się swoimi obserwacjami oraz przemyśleniami związanymi z prowadzoną przez NCN polityką informacyjną, szczególnie w zakresie informacji zawartych na stronie internetowej NCN. Na wstępie prezentacji przekazał, że docenia ogrom pracy osób odpowiedzialnych za prowadzenie strony i uprzedził, że wszelkie uwagi krytyczne dotyczą filozofii i koncepcji dzielenia się informacjami przez NCN, a nie krytyki pracy konkretnych osób. Kluczową kwestią jest adresowanie informacji umieszczanych na stronie do właściwych osób. W jego opinii, pierwszą grupą odbiorców NCN są naukowcy aplikujący o granty z Polski, którzy korzystają ze strony internetowej, kursów oraz szkoleń oraz wsparcia działań grantowych organizowanych w poszczególnych jednostkach naukowych, które w oczywisty sposób szukają informacji na stronach NCN. Drugą grupą są naukowcy z zagranicy, którzy korzystają z angielskiej wersji strony internetowej szukając dla siebie właściwego programu grantowego, bądź naukowcy, z którymi NCN współpracuje w roli ekspertów. Strona internetowa NCN w języku angielskim jest istotnym źródłem informacji dla zagranicznych instytucji z którymi współpracujemy. Trzecią grupą są decydenci, czyli ministerstwo i inne urzędy centralne, które traktują stronę NCN jako podstawowe narzędzie zdobywania informacji. Ostatnią grupą jest społeczeństwo, dla którego kanałami informacyjnymi jest nie tylko strona internetowa, ale również media społecznościowe, artykuły, wywiady, audycje itp. Zwrócił uwagę, na bardzo wyraźny trend, aby informować społeczeństwo w jaki sposób wydawane są publiczne pieniądze na naukę i jakie korzyści z tego wynikają. Stwierdził, że strona internetowa NCN w ogóle nie dedykuje swoich treści do tego typu odbiorcy. Analizując zawartość strony internetowej, zwrócił uwagę na szereg nieaktualnych informacji tam zamieszczanych, brak spójności wersji polskiej z wersją angielską, dezinformację, słabe wyeksponowanie ważnych dla NCN informacji dotyczących np. m.in.: Nagrody NCN, programu POLONEZ, programu Szybka ścieżka dostępu do funduszy na badania nad COVID – 19. Wersja polska strony zawiera istotne informacje dedykowane wnioskodawcom, natomiast w wersji angielskiej została zupełnie pominięta sekcja FAQ. W jego opinii najważniejsze jest prezentowanie przez NCN konkretnych badań, które są finansowane w ramach grantów. Na stronie NCN brakuje informacji na temat finansowanych projektów badawczych, w tym przekazania informacji co konkretnie udało się osiągnąć badaczom dzięki wsparciu NCN. Jako punkt odniesienia wskazał strony internetowe: Wellcome Trust, National Science Foundation, Howard Hughes Medical Institute, Human Frontier Science Program, czy też polskich instytucji

tj.: NAWA, NCBiR, FNP, ABM. Przekazał, że strona NCN adresowana jest głównie do polskich badaczy, natomiast osoby z zagranicy mają dostępnych znacznie mniej informacji, a pozostałe grupy odbiorców są zaniedbane i pomijane. W związku z tym, koniecznym jest w jego opinii uporządkowanie treści na stronie internetowej i dostosowanie ich do zdefiniowanych odbiorców, a także odpowiednie i pomysłowe kształtowanie polityki informacyjnej. Ponieważ wnioski grantowe w NCN składane są w języku angielskim i większość ekspertów to obcokrajowcy, przedstawił do rozważenia propozycję, aby strona internetowa NCN otwierała się na wersję w języku angielskim. Zaproponował zwiększenie promocji NCN poza granicami kraju, np. poprzez obecność w: Nature, Science, biurach PolSCA, biurach sieci punktów kontaktowych, Net4Mobility, Marie Curie Alumni Association, Fundacja POLONIUM itp. NCN powinien być również widoczny na stronach internetowych zagranicznych agencji partnerskich, z którymi organizuje wspólne konkursy. Dodatkowym elementem promocji jest obecność podczas rozmaitych wydarzeń naukowych, kongresów, imprez typu Research and Innovation Days itp. Większy nacisk, jego zdaniem, powinien być położony na obecność NCN w mediach poprzez artykuły, audycje, dni otwarte oraz inne działania dla środowiska naukowego i społeczeństwa.

W dyskusji na ten temat **członkowie Rady NCN** wyrazili pełne poparcie dla działań w tym zakresie. Zgodzili się z tym, że polityka informacyjna NCN powinna być lepsza i potrzebne jest nowocześniejsze podejście do promocji NCN. Do rozważenia poddali kwestię korzystania przez NCN z profesjonalnych usług w zakresie PR oraz tworzenia stron internetowych. Zwrócili uwagę, że strona internetowa NCN zawiera bardzo dużo informacji rozproszonych, bez zachowania płynności w przetwarzaniu tych informacji, co często może powodować negatywne odczucia u odbiorców. W kwestii dedykowania treści związanych z prowadzonymi przez NCN programami grantowymi zaproponowano, aby zastosować wyszukiwarkę dla osób poszukujących finansowania dla realizowanych przez nich badań. W ocenie Rady, zdecydowanie większy nacisk powinien być położony na informowaniu o sukcesach finansowanych przez NCN badań naukowych i to zarówno w wersji polskiej jak i w wersji angielskiej.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN podziękował za entuzjazm do działań w zakresie ulepszania polityki informacyjnej NCN. Przekazał, że zostanie powołany specjalny zespół ds. przygotowania koncepcji nowej strony internetowej do włączenia się w prace którego zachęcił członków Rady i przedstawicieli Biura NCN.

Ad. 12. Omówienie zasad wdrażania polityki OA oraz wymagań NCN w tym zakresie, dotyczących wnioskodawców oraz realizujących i rozliczających granty NCN.

Dr Laura Bandura-Morgan Główny Specjalista ds. Otwartej Nauki przedstawiła zasady wdrażania polityki Open Access dotyczące wnioskodawców oraz osób realizujących i rozliczających granty NCN. Przypomniała, że koncepcja otwartego dostępu dotyczy udostępniania w postaci cyfrowej w Internecie publikacji naukowych i wyników badań finansowanych ze środków publicznych w celu umożliwienia bezpłatnego ich wykorzystania przez naukowców, studentów, przedsiębiorców i całe społeczeństwo. We wrześniu 2018 r. NCN wraz z 10 innymi europejskimi agencjami finansującymi naukę zawiązało porozumienie pod nazwą cOAlition S, którego głównym celem jest dążenie do pełnego, natychmiastowego i bezpłatnego dostępu do publikacji naukowych. Główne założenia cOAlition S zostały ujęte w tzw. Planie S. Przekazała, że polityka NCN dotycząca publikowania w otwartym dostępie obejmuje wszystkie projekty NCN, których umowy grantowe podpisano po 1 stycznia 2021 r. NCN uznaje trzy ścieżki publikacyjne, które spełniają wymagania Planu S. Pierwsza ścieżka dopuszcza możliwość publikowania w czasopismach lub platformach otwartego dostępu, zarejestrowanych w Directory of Open Access Journal (DOAJ). Koszty związane z procesem publikacyjnym w ramach tej ścieżki są przez NCN uznane za kwalifikowalne. Druga ścieżka tzw. „model hybrydowy” zakłada, że autorzy publikują w czasopiśmie dostępnym w subskrypcji i udostępniają w otwartym repozytorium ostateczną opublikowaną wersję lub ostateczną wersję autorską w momencie ukazania się publikacji on-line. Repozytorium musi być zarejestrowane w Open Directory of Open Access Repositories. Zwróciła uwagę, że w tym modelu opłaty publikacyjne wydatkowane na opublikowanie pracy w czasopiśmie hybrydowym są kosztami niekwalifikowalnymi dla projektu i nie mogą pochodzić ze środków NCN. Trzecia ścieżka publikacyjna tzw. „ścieżka transformacyjna” zakłada, że autorzy publikują w czasopismach objętych licencją otwartego dostępu w ramach tzw. umów transformacyjnych, które muszą być zarejestrowane w rejestrze prowadzonym przez Efficiency and Standards for Article Charges (ESAC-registry). Przykładem krajowych umów transformacyjnych są programy pilotażowe podpisane z wydawcami przez Wirtualną Bibliotekę Naukową. Koszty związane z procesem publikacyjnym w ramach tej ścieżki są przez NCN uznane za kwalifikowalne. Aby naukowiec mógł zidentyfikować czy dane czasopismo jest zgodne z założeniami planu S, stworzono narzędzie Journal Checker Tool oraz Journal Checker Widget. Przypomniała, że realizując założenia „Planu S” NCN dedykuje na ten cel pulę dodatkowych 2% kosztów pośrednich, które pozostają do dyspozycji kierownika projektu. Środki te mają zostać przeznaczone na spełnienie założeń związanych z otwartym dostępem do wyników naukowych, m.in. na publikowanie wyników oraz długoterminowe przechowywanie danych, nawet po zakończeniu realizacji projektu. Wskazała również, że cOAlition S stworzyło „Politykę zachowania praw autorskich”, która zapewnia

naukowcom finansowanym przez członków koalicji wolność publikowania w każdym czasopiśmie, włączając czasopisma subskrypcyjne. W związku z tym, w umowie grantowej NCN wprowadzono zapis zobowiązujący beneficjenta do upubliczniania manuskryptu jak tylko ukaże się publikacja. Natomiast w przypadku wysyłki manuskryptu do czasopisma hybrydowego beneficjent zaznaczyć musi, że jest zobowiązany umową grantową i poinformować, że jak tylko ukaże się publikacja, manuskrypt zostanie udostępniony w otwartym repozytorium. Poinformowała, że NCN wspiera zasady Deklaracji San Francisco (DORA). Deklaracja dotyczy sposobu oceniania jakości badań naukowych m.in. przez podmioty finansujące naukę, czasopisma oraz jednostki naukowe. Podstawowym postulatem sformułowanym w deklaracji jest ocena jakości pracy naukowców na podstawie kryteriów merytorycznych, a nie ilościowych. W związku z tym, badacze powinno się oceniać przede wszystkim przez pryzmat oryginalności ich osiągnięć oraz wpływu na rozwój dziedziny, nie zaś wyłącznie z użyciem wskaźników bibliometrycznych.

Prof. Anetta Undas wyraziła nadzieję, że koszty publikacji w związku z polityką Open Access nie wzrosną znacząco dla autorów publikacji naukowych. Przypomniała, że celem kolacji S jest tworzenie nacisku, aby koszty wydawnictw z tytułu Open Access były mniejsze i zgodne z jakością czasopisma. Zadała pytanie czy czołowi wydawcy czasopism naukowych przystąpili do planu S.

Dr Laura Bandura-Morgan Główny Specjalista ds. Otwartej Nauki poinformowała, że wydawcy czasopism będą zobligowani do przekazania informacji na temat szacowanych kosztów z tytułu Open Access. Większość wydawców znaczących czasopism naukowych dostosowało swoje regulacje do założeń planu S.

Prof. Zbigniew Blocki Dyrektor NCN zaznaczył, że na kwestię kosztów wprowadzenia polityki Open Access należy spojrzeć w szerszym kontekście polityki państwa. Wskazał, że fakt przystąpienia NCN do cOalition S niesie wymierne korzyści, w tym również finansowe dla polskiej nauki.

W toku prowadzonej dyskusji **członkowie Rady NCN** omówili zasady polityki Open Access obowiązujące w NCN. Wskazano, że NCN jest w dużej mierze odpowiedzialny za kreowanie polityki otwartego dostępu w Polsce. Zgodzono się, że otwarta nauka jest bardzo potrzebna z punktu widzenia użytkownika, natomiast z punktu widzenia wytwórcy jest to problem znacznie bardziej złożony. Zwrócono również uwagę, na kwestie dotyczące ministerialnej listy czasopism naukowych oraz ich punktacji. Wyrażono obawę, że na liście tej znajdują się również czasopisma o wątpliwej jakości, wydawane przez wydawnictwa oferujące szybką ścieżkę publikacji, gdzie ceną jest wysoki koszt publikacji. Zwrócono uwagę, że taka polityka zachęca niektórych naukowców do zamieszczania w nich prac celem szybkiego „podbicia” swojego dorobku naukowego. Na zakończenie zgodzono się, że podstawą oceny publikacji powinna być zawartość merytoryczna artykułu, jego treść i jakość, którą wnosi do nauki, nie zaś miejsce publikacji.

Ad. 13. Omówienie uwag do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie ewaluacji jakości kształcenia w szkole doktorskiej.

Prof. Tomasz Szapiro przekazał, że wspólnie z prof. Anetą Wojdyło, prof. Piotrem Migoniem oraz prof. Jackiem Kuźnickim opracowano propozycję stanowiska Rady NCN dotyczącego uwag do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie ewaluacji jakości kształcenia w szkole doktorskiej (w załączeniu). Poinformował, że w ramach procesu opiniowania tego projektu członkowie Rady zgłaszali nadmierną skalę ewaluacji aspektów administracyjnych dotyczących kształcenia, przy jednoczesnym niedoszacowaniu kwestii związanych z procesem badawczym. W stanowisku zarekomendowano przebudowę projektu rozporządzenia w celu odpowiedniego uwzględnienia kryteriów odnoszących się do zapewnienia doktorantom właściwego środowiska naukowego, intelektualnego i materialnego, a w szczególności do spójności zasad funkcjonowania szkoły doktorskiej i strategii naukowej wynikającej z misji uczelni i instytutów naukowych. Zaproponowano wprowadzenie systemowych mechanizmów zapewnienia jakości kształcenia doktorantów, ich naukowego rozwoju i prowadzonych przez nich badań, zapewnienia odpowiedniej jakości procesu oceny jakości badań i ich wyników, zagwarantowania poziomu transparentności procesów związanych z funkcjonowaniem szkoły doktorskiej oraz obecności kwestii etycznych w programach kształcenia i relacjach doktorant – promotor. Przekazał, że propozycja stanowiska Rady jest gotowa do przekazania ministerstwu, dlatego też zwrócił się do członków Rady o zgłaszanie uwag do treści przygotowanego stanowiska w terminie do 12 lutego br. włącznie.

Ad. 14. Przedstawienie sugestii na temat zadań do realizacji przez Radę NCN w latach 2021-2022 r.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN przekazał, że podczas poprzedniego posiedzenia zasygnalizowano potrzebę określenia planu pracy Rady w nowym składzie. W związku z tym zachęcił członków Rady do zgłaszania propozycji zagadnień, które ukierunkowałyby prace Rady w najbliższych dwóch latach. Na potrzeby opracowania planu pracy Rady zgłosił dwa tematy, które w jego opinii, spotkały się już

z poparciem i są lub będą przekazane do realizacji, tj.: poprawa polityki informacyjnej NCN oraz stworzenie bazy ekspertów na potrzeby Rady i Koordynatorów Dyscyplin NCN.

Prof. Jerzy Łuczka przekazał, że podczas wyjazdowego posiedzenia Rady zaproponowano potrzebę stworzenia przez NCN programu na finansowanie projektów ryzykownych. W związku z tym przekazał do rozważenia realizację takiego programu, dzięki któremu można byłoby finansować kilka projektów tego typu w skali roku.

Prof. Barbara Klajnert-Maculewicz zwróciła uwagę na potrzebę monitorowania efektów wprowadzonych przez Radę kryteriów mobilnościowych w programach grantowych NCN. W jej ocenie należałoby sprawdzać jak w rzeczywistości wymagania NCN są realizowane, czy np. obostrzenia związane z zatrudnianiem na stanowiskach typu post-doc skutkują tym, że część zadań badawczych jest realizowana przez doktorantów, jak również czy są i jaka jest skala modyfikacji umów grantowych, i czy konkursy na stanowiska finansowane w ramach grantów NCN pozostają bez rozstrzygnięcia. W związku z tym, że wprowadzone przez Radę kryteria zatrudniania w projektach badawczych finansowanych przez NCN wzbudzały kontrowersje w środowisku naukowym, wiedza na ten temat byłaby dla Rady pomocna w dalszym argumentowaniu zasadności wprowadzonych regulacji i szukania kompromisu w tym zakresie.

Prof. Piotr Migoń przekazał, że koniecznym jest przeprowadzenie szerokiej dyskusji na temat zasad wyznaczania priorytetów przy podziale środków na finansowanie projektów badawczych w poszczególnych dyscyplinach lub grupach dyscyplin w konkursach NCN. Poinformował, że dyskusje w tym zakresie są prowadzone obecnie w ramach Komisji K-1, K-2, K-3.

Prof. Andrzej Sobczak zwrócił uwagę na ważny aspekt działalności NCN jakim jest wpływ na kariery akademickie polskich naukowców w związku z posiadaniem przez nich grantów NCN bądź doświadczeń zdobytych w roli eksperta NCN. W jego opinii powinniśmy wziąć pod uwagę to oddziaływanie w planowaniu dalszej działalności.

Prof. Teresa Zielińska przekazała, że ważnym elementem pracy Rady powinno być również ciągłe przyglądanie się formularzom wniosków w konkursach NCN pod kątem zawartości, spójności, poprawności słownej i stylistycznej oraz kompletności.

Ad. 15. Sprawy wniesione i komunikaty.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN przedstawił odpowiedzi na pisma, skierowane do Rady NCN, które były przedmiotem obrad poprzedniego posiedzenia Rady NCN.

Dr Małgorzata Jacobs-Kozyra Koordynator Dyscyplin HS przypomniała, że członkowie Rady, za pośrednictwem dyskusji mailowej, przygotowali listę trzech kandydatek rekomendowanych do Komitetu Naukowego Dioscuri. Poinformowała, że towarzystwo Maxa Plancka zaakceptowało przekazane przez Radę propozycje, a w najbliższych tygodniach przekazana zostanie informacja o wyborze nowej członkini Komitetu Naukowego Dioscuri.

Dr Małgorzata Zawiślak Koordynator Dyscyplin NZ poinformowała o decyzji Komisji Odwoławczej, która skierowała do ponownego rozpatrzenia wniosek złożony w konkursie PRELUDIUM 19. W związku z tym przedstawiła zarekomendowany przez członków Komisji K-3 skład Zespołu Ekspertów do oceny tego wniosku.

Członkowie Rady NCN zaakceptowali przedstawiony skład Zespołów Ekspertów przyjmując w drodze głosowania (23 głosy „za”) uchwałę nr 9/2021 w tej sprawie (w załączeniu).

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN poinformował, że do NCN zostało skierowane pismo z Ministerstwa Edukacji i Nauki z uwagami Komitetu Polityki Naukowej, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Departamentów Ministerstwa (Nauki oraz Budżetu i Finansów) w zakresie opiniowania projektu Planu działalności NCN na rok 2021. Zaproponował, aby propozycje odpowiedzi na powyższe uwagi zostały skonsultowane we współpracy dyrekcji NCN z kierownictwem Rady NCN. W związku z koniecznością zaopiniowania i zatwierdzenia w najbliższym czasie sprawozdań NCN za rok 2020, wyznaczył spośród członków Rady zespoły do analizy dokumentów. Przekazał, że analizą *Sprawozdania z ewaluacji działalności NCN w roku 2020* zajmie się Komisja ds. oceny efektów działalności NCN w składzie prof. S. Dziembowski, prof. J. Golińska-Pilarek, prof. B. Klajnert-Maculewicz, prof. M. Samoć, prof. J. Wolszczak-Derlacz. Do analizy i oceny *Sprawozdania z działalności NCN w roku 2020* wskazał: prof. T. Zaleśkiewiczą, prof. A. Sobczaka, prof. B. Rudaką, prof. M. Kaczmarek, natomiast do analizy i oceny *Sprawozdania finansowego NCN za rok 2020* wyznaczył prof. T. Szapiro, prof. R. Hasteroka, prof. K. Fica, prof. T. Zielińską. W skład zespołu ds.

sprawozdań NCN zaproponował kandydatury prof. T. Zaleskiewicz, prof. A. Sobczak, prof. B. Rudak, prof. M. Kaczmarek. Poinformował, że początkiem marca dokumenty zostaną przekazane ww. zespołom do opracowania rekomendacji dla Rady.

Dr Anna Strzebońska Kierownik Zespołu ds. Analiz i Ewaluacji NCN wyjaśniła różnicę pomiędzy *Sprawozdaniem z ewaluacji działalności NCN* a *Sprawozdaniem z działalności NCN*. Poinformowała, że *Sprawozdanie z działalności NCN* odnosi się wyłącznie do omawianego roku oraz do mierników zdefiniowanych przez MEiN jako organu nadzorującego NCN. Sprawozdanie ma bardzo uporządkowaną strukturę i jest formalnym dokumentem rozliczającym działania założone na dany rok w Planie działalności NCN. Natomiast *Sprawozdanie z ewaluacji* nie ma tak usystematyzowanej formy, a zakres danych odnosi się do całości funkcjonowania NCN - od pierwszych konkursów z 2011 do konkursów zamkniętych w 2020 r. Przekazała, że zaprezentowane w tym sprawozdaniu mierniki uporządkowane są względem kryteriów ewaluacyjnych przyjętych w 2019 r. Zwróciła się z prośbą do Komisji ds. oceny efektów działalności NCN o przekazywanie ewentualnych uwag i spostrzeżeń celem ulepszenia struktury tego dokumentu.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN przekazał informacje na temat organizacji uroczystości z okazji 10-lecia NCN. Przypomniał, że 10-lecie NCN przypada w marcu 2021 r., natomiast ze względu na zaistniałą sytuację nie jest jeszcze określona, a kierunkowe decyzje w tym zakresie w sprawie uroczystości 10-lecia NCN, a także ceremonii wręczenia Nagrody NCN za 2019 i 2020 r. zostaną podjęte wiosną 2021 r.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN poinformował, że prof. Grzegorz Węgrzyn Przewodniczący Rady Doskonałości Naukowej, wystąpił z propozycją współpracy w zakresie rozwiązania problemu niejednorodności dziedzin i dyscyplin naukowych stosowanych w polskich instytucjach działających w obszarze nauki.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN zwrócił uwagę, że ustawa NCN obliguje NCN do określania maksymalnie trzydziestu dyscyplin lub grup dyscyplin, w ramach których będą ogłaszane i przeprowadzane konkursy na realizację projektów badawczych, natomiast ustawa 2.0 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przewiduje możliwość utworzenia większej liczby dyscyplin.

Prof. Teresa Zielińska Przewodnicząca Komisji Rady ds. Analiz Aktywności Naukowej przypomniała, że Komisja podjęła się analizy udziału kobiet i mężczyzn w projektach badawczych finansowanych przez NCN. W związku z tym, na podstawie danych z lat 2011-2020 opracowano raport „Wskaźnik sukcesu w konkursach NCN w zależności od płci aplikantów”, który był przedmiotem obrad grudniowego posiedzenia Rady w poprzednim składzie. Poinformowała, że z analizy wynika, że w latach 2011-2020 we wszystkich grupach nauk i dla wszystkich konkursów NCN łącznie, wskaźnik sukcesu mężczyzn jest statystycznie wyższy od wskaźnika sukcesu kobiet. Najbardziej istotne różnice stwierdzono w konkursach ETIUDA, HARMONIA, MAESTRO, SONATINA. Dokonała również analizy wskaźnika sukcesu kobiet i mężczyzn w podziale na lata 2011 - 2020 dla wszystkich konkursów ogłoszonych łącznie w danym roku kalendarzowym, zwracając uwagę na to, że wskaźnik sukcesu kobiet w ostatnich dwóch latach był statystycznie niższy niż w roku 2016 czy 2017. Przedstawiła wykres wskaźnika sukcesu kobiet i mężczyzn w poszczególnych konkursach w rozbiciu na grupy nauk HS, ST, NZ. W przypadku nauk HS największe różnice w ubieganiu się o granty ze względu na płeć miały miejsce w konkursach ETIUDA, OPUS i PRELUDIUM, gdzie wskaźnik sukcesu kobiet był istotnie niższy niż mężczyzn. W naukach ST największe dysproporcje na niekorzyść kobiet wystąpiły w konkursach: ETIUDA, HARMONIA, OPUS, MAESTRO, SONATA BIS, natomiast w naukach NZ w konkursach: ETIUDA, HARMONIA, OPUS, SONATA BIS. Poinformowała, że Komisja ds. Analiz Aktywności naukowej będzie prowadziła dalsze prace na rzecz uzyskania odpowiedzi co jest przyczyną tego stanu rzeczy. W tym celu Komisja zadeklarowała opracowanie ankiety zaadresowanej do osób aplikujących w konkursach NCN, natomiast jej wdrożenie i opracowanie uzyskanych danych pozostałoby w gestii Biura NCN.

Prof. Barbara Klajnert-Maculewicz zadała pytanie o przyjętą metodę obliczenia powyższych danych. Podkreśliła, że podczas pracy w charakterze eksperta NCN nigdy nie spotkała się z formą przejawami dyskryminacji kobiet w konkursach NCN. Zwróciła uwagę, że nadmierne regulacje na rzecz dbałości o prawa kobiet, typu konkursy dedykowane, nie zawsze cieszą się uznaniem w środowisku naukowym.

Prof. Teresa Zielińska poinformowała, że przyjęta metoda badawcza opierała się na porównaniu liczby złożonych wniosków do liczby uzyskanych grantów w grupie kobiet i w grupie mężczyzn. Wskazała, że uzyskane dane mają charakter statystyczny.

Prof. Justyna Olko zaproponowała szerszą dyskusję dotyczącą kierunku dalszych działań Komisji ds. Analiz i Ewaluacji w kontekście treści proponowanej ankiety, której zadaniem będzie poznanie przyczyn zaistniałych dysproporcji. W opinii Komisji uzyskane dotychczas wskaźniki są niepokojące, mogą wskazywać zarówno na

problemy po stronie NCN, których Komisja na podstawie dotychczasowej analizy nie jest w stanie zidentyfikować, jaki i na strukturalne problemy natury zewnętrznej w funkcjonowaniu nauki w Polsce. Zdiagnozowanie tego problemu jest ważne zarówno dla wewnętrznych mechanizmów NCN, jak i w kontekście roli NCN względem funkcjonowania polskiej nauki. Zwróciła uwagę, że jakiegokolwiek opinie w sprawie wagi płci w konkursach NCN muszą być poparte zobiektywizowaną wiedzą. Wskazała, że tematyką równości płci zajmują się uznane instytucje europejskie np. Komisja Europejska czy ERC. W jej opinii, przeprowadzenie ankiety może mieć duże znaczenie społeczne, jako autodiagnoza respondentek ankiety nad trudnościami, które napotkały na swojej ścieżce kariery naukowej.

Prof. Zbigniew Błocki Dyrektor NCN wyraził poparcie Biura NCN dla działań Komisji w zakresie opracowania i przeprowadzania ankiety badającej przyczyny mniejszego wskaźnika sukcesu kobiet w konkursach NCN. Zgodził się, że uzyskana wiedza może mieć szerokie zastosowanie w działalności NCN. Natomiast celem ankiety nie powinno być wprowadzanie zmian w ofercie konkursowej NCN np. tworzenie konkursów dedykowanych wyłącznie kobietom.

Prof. Stefan Dziembowski poparł uwagi prof. Olko. W jego opinii niepokojącym jest fakt, że mniejszy wskaźnik sukcesu kobiet miał miejsce we wszystkich konkursach NCN przez cały badany okres. Zaproponował głębszą analizę danych poprzez wyszczególnienie, np. w konkursie OPUS, oceny kierownika projektu od oceny samego projektu, co pozwoli zbadać czy różnice między kobietami i mężczyznami występują w szczegółowych kryteriach oceny.

Prof. Barbara Klajnert-Maculewicz wskazała, że nie należy analizować tylko samego współczynnika sukcesu kobiet i mężczyzn w konkursach NCN. Zwróciła uwagę na znaczenie kompleksowości oceny poprzez poznanie danych wyjściowych. Należałoby najpierw poznać dysproporcje między udziałem kobiet w danej dziedzinie, a chęcią aplikowania. Wskazała, że należy określić liczbę kobiet w danej dyscyplinie nauki, następnie sprawdzić czy ten sam przedział procentowy kobiet ubiega się o granty. Pozwoli to zweryfikować czy kobiety częściej niż mężczyźni aplikują w danej dziedzinie nauki, a rzadziej otrzymują finansowanie.

Prof. Bronisław Rudak zaproponował zbadanie procentowego udziału kobiet i mężczyzn w Zespołach Ekspertów NCN.

Prof. Teresa Zielińska zwróciła uwagę, że udzielenie statystycznie istotnej odpowiedzi wymaga zbadania tysięcy aplikacji w konkursach NCN. Próba badawcza musi być ilościowo miarodajna, w związku z tym Komisja jako mniej istotne statystycznie odrzucała te hipotezy, w których miała mniejszą liczbę danych. Poinformowała, że Komisja nie dokonała jeszcze analizy składów Zespołów Ekspertów w konkursach NCN pod względem płci. Zwróciła uwagę, że w składach Zespołów Ekspertów wydaje się być mniej kobiet niż mężczyzn. Wskazała, że ankieta powinna zawierać odpowiednio sformułowane pytania, tak aby odpowiedzi zapewniały szereg informacji do przetworzenia. W kwestii zbadania częstości aplikowania pod względem procentowego udziału kobiet w danej dyscyplinie nauki wskazała, że uzyskanie miarodajnych danych wymagać będzie współpracy z OPI, który posiada informacje na temat struktury nauki w Polsce.

Prof. Jacek Kuźnicki Przewodniczący Rady NCN zaproponował, aby podczas kolejnego posiedzenia Rady NCN jednym z punktów obrad odbyła szczegółowa dyskusja na temat udziału kobiet i mężczyzn w konkursach NCN, w tym dotycząca treści ankiety, którą planuje opracować Komisja ds. Analiz Aktywności Naukowej.

Ad. 16. Ocena merytoryczna wykonywania zadań realizowanych przez Koordynatorów Dyscyplin NCN w 2020 r.

Prof. Krystyna Bartol Przewodniczącą Komisji K-1 poinformowała, że Komisja K-1 pozytywnie oceniła wykonywanie zadań realizowanych przez Koordynatorów Dyscyplin nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce w 2020 r.

Prof. Grzegorz Karch Przewodniczący Komisji K-2 poinformował, że Komisja K-2 pozytywnie oceniła wykonywanie zadań realizowanych przez Koordynatorów Dyscyplin nauk ścisłych i technicznych w 2020 r.

Prof. Jakub Fichna Przewodniczący Komisji K-3 poinformował, że Komisja K-3 pozytywnie oceniła wykonywanie zadań realizowanych przez Koordynatorów Dyscyplin nauk o życiu w 2020 r.

Członkowie Rady NCN ustalili, że głosowanie nad przyjęciem uchwały w sprawie oceny merytorycznej zadań realizowanych przez Koordynatorów Dyscyplin NCN w 2020 r. odbędzie się w trybie korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk za pośrednictwem forum Rady NCN. Opisowe oceny poszczególnych Koordynatorów Dyscyplin opracowane przez członków Rady NCN zostały przekazane do Kancelarii Rady NCN.

Na tym spotkanie zakończono.

Prof. dr hab. Jacek Kuźnicki
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki

Opracowanie:
Kancelaria Rady NCN

Załączniki:

- 1) Informacja kwartalna o zakresie wykonanych przez Narodowe Centrum Nauki zadań i wydatkowanych na ten cel środków w okresie od 1 października do 31 grudnia 2020 r. KR.0002.2.2021;
- 2) Uchwała Rady NCN nr 7/2021;
- 3) Uchwała Rady NCN nr 8/2021;
- 4) Stanowisko Rady Narodowego Centrum Nauki dotyczące uwag do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie ewaluacji jakości kształcenia w szkole doktorskiej, KR.070.5.2021;
- 5) Uchwała Rady NCN nr 9/2021.